

บทที่ 2

คำเหนือ

ก่อนเข้าถึงเรื่องผ้าทอเมืองคำเหนือ แขวงหัวพัน สปป.ลาว การทำความเข้าใจเบื้องต้นกับ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและเมืองคำเหนือจึงเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูล
พื้นฐานนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องผ้าทอคำเหนือต่อไป

2.1 สภาพทั่วไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน เป็นประเทศที่ไม่มี
เส้นทางออกทะเล หรือ Land Lock Country มีอาณาเขตทั้งหมดประมาณ 236,800 ตาราง
กิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 14-23 องศาเหนือ และลองจิจูดที่ 100-108 องศาตะวันออก

ทิศเหนือ	คิด	สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นระยะทาง 416 กิโลเมตร
ทิศใต้	คิด	กัมพูชาเป็นระยะทาง 492 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	คิด	เวียดนามเป็นระยะทาง 1,957 กิโลเมตร
ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	คิด	เมียร์มาร์เป็นระยะทาง 230 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	คิด	ไทยเป็นระยะทาง 1,730 กิโลเมตร

ตาราง 2.1 ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสปป.ลาว

ที่ตั้งเมืองสำคัญ			
ทิศ	แขวง	ละติจูด	ลองจิจูด
เหนือ	พงสาถิ	22 30'	101 46'
ใต้	จำปาสัก	13 54'	106 04'
ตะวันออกเฉียงใต้	อัตตะปือ	15 14'	107 38'
ตะวันออกเฉียงเหนือ	หัวพัน	20 01'	105 00'
ตะวันตก	หลวงน้ำทา	20 21'	100 06'

(ข้อมูลสถิติ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสปป.ลาว, 2533: 2)

2.1.1 สภาพภูมิประเทศ

โดยทั่วไปของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพื้นที่เป็นป่าไม้และภูเขา ซึ่งประเทศแบ่งออกได้เป็น 3 ภาค

- ภาคเหนือ ประกอบด้วยพื้นที่ 3 ส่วน ได้แก่ พื้นที่ภูเขาบริเวณลุ่มแม่น้ำอุบลกับแม่น้ำสาขาต่างๆ พื้นที่ราบสูงตรานินท์ และ พื้นที่บริเวณหุบเขาแม่น้ำโขง

- ภาคกลาง คือพื้นที่ตอนกลางของประเทศ แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ พื้นที่ด้านตะวันออกของประเทศเป็นป่าทึบ ภูเขา และที่ราบสูงติดต่อกับเทือกเขาอันนัม ภาคตะวันตกของประเทศเป็นที่ราบลุ่มบริเวณที่ราบลุ่มบริเวณชายฝั่งแม่น้ำโขงและสาขาของแม่น้ำโขง พื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก

- ภาคใต้ เป็นพื้นที่บริเวณที่ราบสาละวันกับพื้นที่ในลุ่มแม่น้ำเซกอง ตอนเหนือและบริเวณที่ราบสูงโบลเวนส์

ประชากรโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนที่เหลือนับถือศาสนา คริสต์ และ อิสลาม มีภาษาประจำชาติ คือ ภาษาลาว ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประเทศไทย ส่วนภาษาที่ใช้ในการติดต่อธุรกิจคือ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และไทย

(กองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 กรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อ้างใน www.mfa.go.th/web/479.php?id=148)

2.1.2 สภาพภูมิอากาศ

สปป.ลาวตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศร้อนและชุ่มชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูแล้งและฤดูฝน

- ฤดูแล้ง

เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนมีนาคม อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 14-15, 26-30 องศา

- ฤดูฝน

เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 28-7 องศา

(พุมสาเดลา, 1989: 76)

2.2 การปกครองภายในประเทศ

การปกครองในสาธารณรัฐประชาชนลาวแบ่งออกเป็น 3 สภา ได้แก่

1. สภาประชาชนสูงสุด

สภาประชาชนสูงสุดได้รับการแต่งตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 จากการประชุมผู้แทนทั่วประเทศ มีหน้าที่ค้นคว้าร่างกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ตรวจสอบการเมืองภายในและต่างประเทศ

2. สภารัฐมนตรี

สภารัฐมนตรีมีหน้าที่บริหารงานการป้องกันชาติ ป้องกันความสงบ การต่างประเทศ การก่อสร้าง ขยายเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จัดตั้งแผนร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงทบวงกรมต่างๆ การจัดตั้งการปกครองท้องถิ่น และรับผิดชอบโดยตรงต่อสภาประชาชนสูงสุด

3. ศาลประชาชนสูงสุด

ศาลประชาชนสูงสุดถูกจัดตั้งโดยสภาประชาชนสูงสุด มีหน้าที่ตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิด ดูแลเรื่องกฎหมายสังคมนิยมและอบรมพลเมือง ให้เป็นไปตามบทบาทและหน้าที่ว่าด้วยระบอบของชีวิตสังคมนิยม (พุมสาธิตลาว, 1989: 194)

นโยบายการปกครองแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมาจากประชาชนเพื่อประชาชน (พุมสาธิตลาว, 1989: 199)

2.3 สภาพเศรษฐกิจ

ในอดีตระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองงานด้านหัตถกรรมและกสิกรรมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในสังคมลาวเพราะสังคมลาวไม่ต้องติดต่อกับโลกภายนอก แต่ปัจจุบันสปป.ลาวได้เปิดประเทศรับเอาความเจริญจากโลกภายนอกเข้ามาปรับปรุงพัฒนาประเทศของตน ในปัจจุบันสปป.ลาวประสบปัญหาการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศอย่างมาก รัฐบาลได้กำหนดมาตรการจำกัดสินค้าหรือกีดกันสินค้าฟุ่มเฟือย ดังนั้นความต้องการสินค้าของตลาดลาวจึงเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โดยสินค้าที่ตลาดลาวต้องการมากในปัจจุบัน ได้แก่

-สินค้าอุปโภคบริโภค ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม อาหาร น้ำมันเชื้อเพลิง แก๊ส ยา อุปกรณ์การแพทย์ และ เครื่องกีฬา

-วัสดุก่อสร้างและเครื่องใช้ไฟฟ้า ลาวมีการก่อสร้างเขื่อนพลังงานไฟฟ้าเพื่อใช้ในการบริโภคภายในประเทศและส่งออกไปขายให้กับประเทศเพื่อนบ้าน โครงการก่อสร้างเขื่อนพลังงานไฟฟ้าของลาวปัจจุบันมีทั้งสิ้น 23 โครงการ ซึ่งคาดว่าในอนาคตจะมีการก่อสร้างเขื่อนพลังงาน

ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอีกเพื่อรองรับการขยายตลาดด้านการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศทำให้มีความต้องการสินค้า ประเภทวัสดุก่อสร้างและเครื่องใช้ไฟฟ้าสูงขึ้น

-สินค้าเครื่องจักรอุปกรณ์เครื่องจักรและอุปกรณ์ สินค้าในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์ คาดว่าจะเป็นสินค้าที่ตลาดลาวต้องการมากในอนาคต เนื่องจากลาวต้องการพัฒนาอุตสาหกรรม และพัฒนาการเกษตร ซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าว

ในอนาคตสปป.ลาวจะมีรายได้จากการขายพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้จากเขื่อน 23 โครงการ ซึ่งผลิตกระแสไฟฟ้าได้ทั้งสิ้น 6,849 เมกกะวัตต์ มีมูลค่า 9.49 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ลาว มีรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมากและเชื่อว่ารัฐบาลลาวจะสามารถยกเลิกหรือผ่อนผัน ความเข้มงวดเกี่ยวกับมาตรการด้านการเงิน

ด้านการค้าที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้กับผู้นำเข้า-ส่งออก ดังนั้นความต้องการการบริโภคสินค้า ในอนาคตของลาวจะเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยเพิ่มขึ้น สำหรับสินค้าจำเป็นที่ใช้ในชีวิตประจำวันนั้นยังคง เป็นที่ต้องการของตลาดลาวอยู่แต่อาจจะลดปริมาณลง เนื่องจากนโยบายการส่งเสริมการลงทุนตั้ง โรงงานผลิตสินค้าจากวัตถุดิบที่มีภายในประเทศ สินค้าที่คาดว่าจะเป็นที่ต้องการของ ตลาดลาวใน อนาคตได้แก่

-สินค้าฟุ่มเฟือย ได้แก่ ยานพาหนะ สุรา บุหรี่ เป็นต้น

-สินค้าอุปโภคบริโภค ในอนาคตคาดว่าจะยังเป็นที่ต้องการของตลาดลาวมาก เนื่องจาก อุตสาหกรรมการผลิตของสปป.ลาวยังเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กทำให้ผลผลิตที่ได้ยังมีคุณภาพไม่ ดีนักและไม่เพียงพอกับความต้องการ ดังนั้นยังคงต้องอาศัยการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อให้ เพียงพอกับการบริโภคภายในประเทศ เหมือนดังที่ผ่านมา

-เครื่องใช้ไฟฟ้า ยังมีความต้องการสูงเนื่องจากสปป.ลาวยังไม่มีโรงงานผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า การบริโภคภายในประเทศอาศัยการนำเข้าจากต่างประเทศทั้งหมดอีกทั้งลาวยังมีไฟฟ้าใช้ใน ประเทศเองอย่างเหลือเฟือในอนาคต

-เครื่องจักรและอุปกรณ์ สินค้าในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์ คาดว่าจะเป็นสินค้าที่ ตลาดสปป.ลาวต้องการมากในอนาคต เนื่องจากสปป.ลาวต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมและ พัฒนาการเกษตรซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าว

(ที่มา :กรมส่งเสริมการส่งออก, กระทรวงพาณิชย์, เมษายน: 2547)

2.3.1 รูปแบบของผู้นำเข้าและส่งออกสินค้าของลาว ในปัจจุบัน

- บริษัทของรัฐ (State-Owned Company)

หน่วยงานของรัฐใช้ชื่อว่า ลาวขาเข้า-ขาออก (Society Lao Import-Export) โดยกระทรวงการค้าของลาวเป็นผู้ดูแลและกำกับซึ่งการนำเข้าและส่งออกจะเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

- บริษัทเอกชน (Private Company)

บริษัทที่จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออกสินค้าตามประเภทและหมวดที่ยื่นขอ และได้รับอนุญาตจากรัฐแล้วเท่านั้น โดยในสปป.ลาวจะมีบริษัทที่จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าและส่งออกประมาณ 200 บริษัท โดยส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทนายหน้านำเข้าและส่งออกสินค้าซึ่งคิดค่าบริการร้อยละ 1 ถึง 3

- พ่อค้าชายแดน (Border Merchant)

ผู้ที่ทำการค้าขายตามแนวชายแดนทั้งที่จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้า-ส่งออก ตามแนวชายแดนหรือเป็นร้านค้าแผงลอยที่รับจ้างขนส่งสินค้า พ่อค้าชายแดนเหล่านี้จะมารับใบสั่งซื้อสินค้าตามร้านค้าและมินิมาร์ทในกรุงเวียงจันทน์ทุกวันและทำการขนส่งสินค้าจากชายแดนไทยมาจัดส่งให้ร้านค้าและมินิมาร์ทดังกล่าว

(ที่มา :กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, กระทรวงพาณิชย์, เมษายน: 2547)

2.3.2 ความสามารถของคู่ค้า

- จุดแข็ง(Strength)

สปป.ลาวตั้งอยู่ท่ามกลางกลุ่มประเทศอาเซียนและมีพรมแดนติดต่อกับเวียดนาม และจีนตอนใต้ ทำให้ไทยสามารถใช้ลาวเป็นทางผ่านในการส่งสินค้าผ่านแดนไปยังประเทศเวียดนามและจีนตอนใต้ อีกทั้งลาวเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพลังงานไฟฟ้าและทรัพยากรธรรมชาติเหมาะแก่การเป็นฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรม ในอนาคต

- จุดอ่อน(Weakness)

แรงงานของสปป.ลาวส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือนอกจากนี้ยังขาดผู้ประกอบการที่มีความรู้ในการทำธุรกิจกับต่างประเทศ รวมทั้งนโยบายของภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยและข้าราชการมีการคอร์รัปชันสูงประกอบกับระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานของสปป.ลาวยังไม่มีการพัฒนาทำให้โครงการลงทุนขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้ามาลงทุนได้

- โอกาส(Opportunity)

โอกาสของการพัฒนาเศรษฐกิจของสปป.ลาว คือ สปป.ลาวได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า (MFN) จากสหรัฐอเมริกาและได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร (GSP) จากสหรัฐอเมริกาและ

ยุโรปประกอบด้วยสปป.ลาวมีพรมแดนติดต่อกับไทย จีน เวียดนาม พม่า และกัมพูชา มีความได้เปรียบในการติดต่อทำการค้าการส่งสินค้าไปยังประเทศที่สาม

- อุปสรรค(Threats)

อุปสรรคของการพัฒนาเศรษฐกิจของสปป.ลาว คือ ตลาดมีขนาดเล็กประชากรมีอำนาจการซื้อต่ำ นอกจากนี้ยังขาดแคลนเงินตราต่างประเทศทำให้โครงสร้างพื้นฐานของประเทศยังไม่ได้มีการพัฒนารวมทั้งกฎระเบียบต่างๆ ยังล้าสมัยไม่มีความยืดหยุ่น ทำให้นักธุรกิจต่างชาติที่เข้าไปติดต่อกับสปป.ลาวมีปัญหาและไม่ได้รับความสะดวก (ที่มา :กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, เมษายน: 2547)

2.4 ระบบการเงินธนาคาร

ในปัจจุบันระบบธนาคารของสปป.ลาวประกอบด้วย ธนาคารแห่งชาติ (State Bank of the Lao PDR) ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ 8 แห่ง ธนาคารพาณิชย์ร่วมกับต่างประเทศ 2 แห่ง และธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ 7 แห่ง โดยเป็นธนาคารพาณิชย์ของไทย 6 แห่ง และธนาคารพาณิชย์ของมาเลเซีย 1 แห่ง ซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานดังนี้

ธนาคารแห่งชาติ (State Bank of the Lao PDR)

ทำหน้าที่เป็นธนาคารกลางกำหนดนโยบายการเงินควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารต่างๆ ที่อยู่ภายในประเทศให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ

การดำเนินงานจะอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลซึ่งแต่ละธนาคารจะมีหน้าที่รับผิดชอบรับฝากเงินและให้สินเชื่อประชาชน รัฐวิสาหกิจ และบริษัทการค้าของรัฐโดยแต่ละธนาคารจะเน้นหนักกิจกรรมต่างกัน เช่น ธนาคารการค้าและการต่างประเทศทำหน้าที่อำนวยความสะดวกทางด้านธุรกิจการค้าต่างประเทศ การออกแอล/ซี (L/C) ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อการนำเข้าและส่งออก

- ธนาคารนครหลวงเวียงจันทน์ ทำหน้าที่รับฝากและให้สินเชื่อแก่เกษตรกร

- ธนาคารเขมราฐราช ทำหน้าที่รับฝากเงินจากงบประมาณของประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ร่วมกับต่างประเทศ มี 2 แห่ง คือ

- ธนาคารร่วมพัฒนา (Joint Development Bank Ltd.) เป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัท พรหมสุวรรณไซโลและอบพิชจำกัด ของไทยกับธนาคารแห่งรัฐของสาธารณรัฐประชาชนลาว ในอัตราส่วน 70 ต่อ 30 ให้บริการด้านรับฝากเงินให้กู้ยืมเงินและประกอบธุรกิจธนาคารด้านต่างประเทศ โดยการให้กู้ยืมเงินส่วนใหญ่เป็นเงินบาท และดูแลรับผิดชอบโครงการอุตสาหกรรมของรัฐบาลเป็นหลัก

- ธนาคารเวียงจันทน์ (Vientiane Commercial Bank Ltd.) เกิดจากการร่วมทุนของนักธุรกิจลาว และนักธุรกิจออสเตรเลีย ในอัตราส่วน 75 ต่อ 25

สำนักงานตัวแทนธนาคารในต่างประเทศ

สำนักงานตัวแทนธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดประเทศสหรัฐอเมริกา ทำหน้าที่เฉพาะการติดต่อกับธนาคารธุรกิจหรือสถาบันการเงินอื่นๆ ที่เป็นลูกค้าหรือสถาบันการเงินอื่นๆ ที่ตนเป็นตัวแทนเท่านั้น โดยไม่สามารถดำเนินธุรกิจธนาคาร หรือคล้ายคลึงธุรกิจธนาคารได้

ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

- ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
- ธนาคารกสิกรไทย จำกัด
- ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
- ธนาคารกรุงไทย จำกัด
- ธนาคารทหารไทย จำกัด
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด

Public Bank มาเลเซีย ธนาคารนี้เป็นลักษณะดำเนินงานในรูปแบบ รับฝากเงิน ให้กู้ยืมเงิน บริการชำระหนี้ให้แก่ลูกค้าและให้บริการด้านการเงินอื่นๆ ได้แก่ แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ รับซื้อขายและถือหุ้น พันธบัตร เอกสารและหลักทรัพย์ต่างๆ

สถาบันการเงินไทย ได้เข้าไปมีบทบาทต่อการพัฒนาระบบการเงินใน ประเทศลาว ดังนี้

-ช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้าระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว เนื่องจากเดิมสปป.ลาวมีธนาคารที่สามารถทำธุรกิจด้านต่างประเทศได้เพียงแห่งเดียวเท่านั้น คือ ธนาคารการค้า และการต่างประเทศ

-ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจระหว่างประเทศ และนักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในสปป.ลาว ให้มีความสะดวกและคล่องตัวยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาวให้เพิ่มขึ้น

ในปัจจุบันเป็นช่วงการปฏิรูประบบธนาคารในสปป.ลาว โดยมีการจัดรูปแบบและองค์กรใหม่ ทางด้านสถาบันการเงินไทยได้เข้าไปช่วยพัฒนาระบบธนาคารของสปป.ลาวโดยการได้ถ่ายทอดความรู้ ทางด้านเทคโนโลยีพัฒนาบุคลากร รวมทั้งนำเงินทุนไปปล่อยสินเชื่อในลาว และเข้าไประดมเงินออมของประชาชนลาว โดยการเข้าไปจัดตั้งธนาคารร่วมพัฒนาและยังปล่อยสินเชื่อให้กับนักธุรกิจไทยรายใหญ่ๆ ที่เข้าไปลงทุนในลาว เช่น กลุ่มบริษัท ชินวัตร เพื่อใช้ในโครงการสื่อสารในลาว

(ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, กระทรวงพาณิชย์, เมษายน: 2547)

ข้อมูลพื้นฐานเมืองชาเหนือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องรู้และทำความเข้าใจก่อนจะทำความรู้จักผ้าทอชาเหนือเพราะทั้งหมดเป็นพื้นฐานทำให้เกิดความเข้าใจถึงผืนผ้าทอชาเหนือได้ง่ายขึ้น

2.5 ความสำคัญของเมืองชาเหนือในอดีต

เมืองชาเหนือเป็นเมืองหลวงของแขวงหั่วพัน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของสปป.ลาว ในสมัยก่อนพื้นที่นี้เป็นที่อยู่ของกลุ่มขบวนการปฏิวัติลาวในสมัยต่อสู้กับชาติเพื่อต่อต้านต่างชาติที่เข้ามารุกราน เนื่องจากตั้งแต่สมัยที่ฝรั่งเศสปกครอง ฝรั่งเศสไม่ได้ให้การพัฒนาในด้านต่างๆ แก่สปป.ลาวแต่อย่างใด เพียงแค่ใช้เป็นรัฐกันชนระหว่างดินแดนอันนัมและดั่งเกียในเวียดนาม และในช่วงสงครามโลกครั้งที่2 รัฐบาลฝรั่งเศสได้ให้รัฐบาลญี่ปุ่นเข้ายึดครอง ลาวก็ไม่ได้มีการต่อต้านแต่อย่างใด แต่ภายใต้รัฐบาลญี่ปุ่นลาวสามารถปกครองตนเองได้ดีกว่าภายใต้รัฐบาลฝรั่งเศสและในช่วงปลายสงครามทางรัฐบาลญี่ปุ่นได้บังคับให้เจ้าศรีสว่างวงศ์ผู้ซึ่งเป็นเจ้ามหาชีวิตแห่งลาวที่ฝรั่งเศสแต่งตั้งให้ประกาศเอกราช ซึ่งเจ้าเพ็ชรราชผู้เป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นไม่ไว้วางใจจึงตั้งขบวนการลาวอิสระขึ้นทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าจะได้รับเอกราชหลังจากที่ญี่ปุ่นออกจากลาวไปแล้ว ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่2 ทางฝรั่งเศสได้กลับเข้ามาอีกและได้สั่งให้เจ้าศรีสว่างวงศ์ไล่เจ้าเพ็ชรราชออกไปและให้ลาวกลับมาเป็นรัฐในอารักขาของตนเหมือนเดิม แต่เจ้าเพ็ชรราชต่อต้านและร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกาศเอกราชซึ่งในครั้งแรกเจ้าศรีสว่างวงศ์ไม่เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ รัฐบาลลาวจึงปลดเจ้าศรีสว่างวงศ์ออกจากการเป็นเจ้ามหาชีวิต แต่การปลดครั้งนี้ก็ได้แต่งตั้งให้ขึ้นมาเป็นใหม่ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2489 เพียง 2 วันหลังจากนี้ฝรั่งเศสก็เข้ายึดเวียงจันทน์ได้และปราบปรามขบวนการอิสระกับกองทัพที่ทางโฮจิมินห์ส่งเข้ามาช่วย เจ้าเพ็ชรราชและกลุ่มขบวนการลาวอิสระบางส่วนต้องหนีเข้ามาในไทย ในปลาย พ.ศ. 2489 ฝรั่งเศสได้เสนอให้ลาวปกครองตนเองซึ่งขบวนการลาวอิสระได้แตกออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเจ้าเพ็ชรราช ไม่ยอมเจรจาด้วย ต้องการเอกราชโดยไม่มีเงื่อนไข
2. กลุ่มเจ้าสุวธรรมภูมา ต้องการเจรจากับฝรั่งเศส
3. กลุ่มเจ้าสุภานุวงศ์ ต้องการปฏิบัติงานร่วมกับพวกเวียดมินห์

ในปี พ.ศ. 2489 ฝรั่งเศสประกาศให้ลาวได้เอกราชแต่ยังคงอยู่ภายใต้ฝรั่งเศสจนปีพ.ศ. 2596 จึงได้เอกราชสมบูรณ์ เพราะในขณะนั้นฝรั่งเศสสนใจเพียงแต่จะรักษาดินแดนในเวียดนามเท่านั้น

ในช่วงปี พ.ศ. 2496-2497 ลาวมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและมีผู้นำในรัฐบาลที่มีการศึกษาตามแบบฝรั่งเศส แต่ฝ่ายกลุ่มต่อต้านลาวก็ยังเคลื่อนไหวกันอยู่ในตามชนบทหลังจากลาวได้รับเอกราช รัฐบาลอเมริกันกลัวว่าลาวจะเป็นคอมมิวนิสต์ จึงให้ความช่วยเหลือต่างๆ นานา เพื่อให้ลาวเกิดความรักในระบอบประชาธิปไตย แต่ขบวนการประเทศลาวก็ได้ยึดพื้นที่ทางแขวงหั่วพัน

และแขวงพงสาลี และในปี พ.ศ. 2498–2499 พรรคคอมมิวนิสต์ลาวได้รวมกลุ่มกับพรรคแนวลาพรรคชาติ เข้ายึดพื้นที่ชาเหนือ แขวงหัวพัน

ปีพ.ศ. 2500 ได้เกิดรัฐบาลผสมขึ้น ซึ่งพรรครัฐบาลของเจ้าสุวรรณภูมาภิเษกกับแนวลาพรรคชาติ ร่วมมือกันจัดตั้งรัฐบาลขึ้น ตามข้อตกลงเงินว่า พ.ศ. 2497 กองทัพแนวลาพรรคชาติกับรัฐบาลเจ้าสุวรรณภูมา ตกลงกันไม่ได้ในเรื่องของการบังคับบัญชา ในปีค.ศ. 1958 จึงมีการเลือกตั้ง ฝ่ายแนวลาพรรคชาติได้รับเลือก 13 ใน 21 เสียง และฝ่ายขวาได้จับฝ่ายซ้ายขังคุกแต่เพียงปีเดียวเจ้าสุภานุวงศ์กับพวกก็หนีไปได้ ปีพ.ศ. 2502 สหประชาชาติกล่าวว่าพวกแนวลาพรรคชาติไม่ได้รับการสนับสนุนจากกองทัพเวียดนามเหนือ ฝ่ายขวาควรปฏิบัติกับฝ่ายซ้ายดีกว่านี้

ช่วงการปฏิวัติเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2503 นายพลกองแล ได้ทำการยึดอำนาจได้ขอให้เจ้าสุวรรณภูมาซึ่งเป็นทูตอยู่ที่ฝรั่งเศสกลับมาเป็นหัวหน้ารัฐบาล ส่วนทางฝ่ายนายพลภูมิ หน่อสวรรค์ ซึ่งเป็นฝ่ายขวาจัด ในตอนแรกก็ยอมสนับสนุนรัฐบาลใหม่ แต่ภายหลังกลับไปขยายอิทธิพลทางใต้ในเดือนธันวาคมเข้าทำการยึดเวียงจันทน์ ส่วนนายพลกองแลได้ไปยึดที่มั่นที่เชียงขวางและร่วมมือกับขบวนการประเทศลาวและเวียดนาม ได้ได้รับความสนับสนุนทางด้านอาวุธจากโซเวียตรัสเซีย สามารถทำการยึดลาวเหนือกับลาวตะวันออกได้ในปีพ.ศ. 2504 ทางฝ่ายสหรัฐอเมริกาเตรียมการส่งทหารเข้าลาว และมีการประชุมเจนีวากันอีกครั้งในปีพ.ศ. 2505 สรุปผลให้มีการจัดตั้งพรรครัฐบาลผสมขึ้นอีกเป็นครั้งที่ 2 ประกอบด้วย

1. เจ้าบุญอุ้ม ณ จำปาศักดิ์ (ฝ่ายขวา)
2. เจ้าสุภานุวงศ์ (ฝ่ายซ้าย)
3. เจ้าสุวรรณภูมา (ฝ่ายกลาง)

เกิดการสู้รบขึ้นอีก ขบวนการประเทศลาวโจมตีกลุ่มนายพลกองแลที่เชียงขวาง ทำให้นายพลกองแลไปรวมกับฝ่ายขวา หลังจากนั้นมีการปฏิวัติกันหลายครั้ง และขบวนการประเทศลาวไม่ยอมเข้าร่วมรัฐบาลอีกเลย

สงครามอินโดจีนก็ได้เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2507–2516 สหรัฐอเมริกาได้เข้ามาตั้งฐานทัพในไทยเพื่อทิ้งระเบิดที่เวียดนามเหนือรวมถึงเส้นทางโฮจิมินห์ และลาวตะวันออกกับลาวตะวันออกเฉียงเหนือ ขบวนการประเทศลาวได้หลบหนีไปอยู่ในถ้ำที่ชาเหนือ นักบิน บี 52 ของสหรัฐอเมริกาที่ได้รับคำสั่งให้ไปทิ้งระเบิดที่เวียดนามเหนือ มักไปทิ้งระเบิดที่ลาวเหนือโดยไม่มีพื้นที่ที่แน่นอนเพียงเพื่อทิ้งระเบิดให้ได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ซึ่งในขณะนั้นลาวถูกทิ้งระเบิดมากกว่าที่ไหนๆในโลก ระเบิดที่ทิ้งในลาวครั้งนั้นมีมากกว่าระเบิดที่ทิ้งในสงครามโลกครั้งที่ 2 (วิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ลาว HI6102: พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพ

รัตนราชสุดาฯ, 2544 อ้างใน [www.crma.ac.th/histdept/e_texts/ sea_44-pdf/hi6102-1-105B15D-07-44.pdf](http://www.crma.ac.th/histdept/e_texts/sea_44-pdf/hi6102-1-105B15D-07-44.pdf): 10 ก.ค. 2544)

แม้ว่าผู้คนในชาเหนือจะต้องพบกับสงครามและการทิ้งระเบิดอันโหดร้ายยาวนานถึงเกือบ 10 ปี และพวกเขาต้องหลบซ่อนตัวเพื่อให้พ้นจากภัยสงครามมาดำเนินชีวิตอยู่ภายในถ้ำตามภูเขาตามคอยแต่การใช้ชีวิตอยู่ภายในถ้ำภายใต้สถานการณ์ที่วิกฤตก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคที่ทำให้ผู้หญิงชาเหนือละทิ้งการทอผ้า เพราะเครื่องนุ่งห่มคือปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีวิต การทอผ้าจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ละทิ้งไม่ได้ ยิ่งในช่วงที่เกิดสงครามเครื่องนุ่งห่มเป็นสิ่งที่หาได้ยากและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องผลิตกันเอง ผู้หญิงชาเหนือถือว่ามืบทบาสสำคัญในการช่วยผลิตปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้กับคนในครอบครัวและคนรอบข้างในช่วงที่เกิดสงคราม

ในปัจจุบันเมืองชาเหนือ มีเนื้อที่ทั้งหมด 16,500 ตารางกิโลเมตร มีพลเมืองประมาณ 226,000 คน แขวงหัวพันประกอบด้วย 6 เมือง คือ

1.เมืองชาเหนือ	4.เมืองเวียงทอง
2.เมืองเวียงไชย	5.เมืองหัวเมือง
3.เมืองชาใต้	6.เมืองเชียงค้อ

ประกอบด้วย 3 ชนเผ่าใหญ่คือ ลาวลุ่ม, ลาวเทิงและลาวสูง มีชนเผ่าเล็กๆ รวม 30 ชนเผ่า มีชายแดนติดกับแขวงเชียงขวางกับแขวงหลวงพระบาง และประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (<http://web.kku.ac.th/~lao/new/lao020516.htm>; 20 ก.พ.48)

2.5.1 ข้อมูลพื้นฐานเมืองชาเหนือ

ในปัจจุบันหลังจากที่ผ่านเหตุการณ์สงครามทิ้งระเบิดอันเลวร้ายที่ยาวนานเกือบ 10 ปี เมืองชาเหนือได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ภายหลังจากประเทศได้รับการปลดปล่อย กลายเป็นเมืองที่สงบเงียบ เมืองชาเหนือเป็นเมืองเล็กๆ ผู้คนโดยส่วนใหญ่เป็นชาวไทดำไทแดง ประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา หาของป่า มีวิถีชีวิตเรียบง่ายใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เมืองชาเหนือเป็นเมืองเล็กๆ มีอากาศหนาวเย็นถึงเย็นมากเกือบตลอดทั้งปี ทั้งนี้เนื่องมาจากเมืองชาเหนือตั้งอยู่ในหุบเขาที่สลับซับซ้อน มีภูเขาล้อมรอบเป็นเสมือนฉากกั้นกำบังให้หลุดพ้นจากสังคมอันวุ่นวายจากโลกภายนอก มีสภาพภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์แวดล้อมไปด้วยต้นไม้ที่หนาแน่น จึงเป็นเมืองที่เข้าถึงได้ยากและทำให้ความเจริญจากสังคมภายนอกยากที่จะเข้าสู่เมืองชาเหนือ อีกทั้งสปป.ลาวเป็นประเทศที่เพิ่งเปิดตัวเองสู่โลกภายนอก ประเทศจึงยังไม่มีความพร้อมในการพัฒนาสภาพความเจริญด้านต่างๆ เท่าใดนัก ด้วยเหตุนี้จึงเป็นไปได้ยากยิ่งที่ความเจริญในด้านต่างๆ จะเข้าสู่เมืองชาเหนือ เพราะในขณะนี้เมืองชาเหนือยังไม่ใช่ว่าเมืองที่มีความสำคัญในลำดับต้นๆ ของสปป.ลาวและ

การที่สปป.ลาวเป็นประเทศที่เพิ่งเปิดก็ได้ส่งผลให้เมืองซำเหนือเป็นเมืองที่ยังคงรักษาความเป็นตัวตนของตนเองได้เป็นอย่างดี เพราะถูกรุกรานจากสังคมภายนอกน้อยมาก

รูปภาพ 2.1 ตัวเมืองซำเหนือ

ชาวเมืองซำเหนือปลูกบ้านเรือนเรียงรายอยู่เป็นรวมเป็นกลุ่มก้อน ประชาชนโดยส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่และทอผ้า ในเมืองมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยกับเมืองต่างๆ ทั้งใกล้และไกล ชาวเมืองนิยมเดินกันแม่हनทางจะมีระยะทางไกลถึง 10 กิโลเมตร รองลงมาใช้จักรยานยนต์และรถยนต์เป็นส่วนน้อย

รูปภาพ 2.2 และ 2.3 เมืองซำเหนือ แขวงหัวพัน สปป.ลาว ในปัจจุบัน

รูปภาพ 2.4 ถนนสายหลักในเมืองจำเหนือ

มีลำน้ำไหลผ่านกลางเมืองผ่านตลาดสดซึ่งชาวเมืองใช้ประโยชน์จากลำน้ำทั้งอาบน้ำ ชัก
ผ้า ทำการเกษตรและนำมาทำอาหาร

รูปภาพ 2.5

รูปภาพ 2.6

ลำน้ำสายหลักไหลผ่านกลางชุมชน ชาวบ้านใช้อาบน้ำ ชักผ้า รวมถึงทำการเกษตร

รูปภาพ 2.7 สะพานข้ามลำน้ำสายหลักในเมืองจำเหนือ

ในตัวเมืองยังมีตลาดสดซึ่งเป็นศูนย์กลางของชาวบ้านในการพบปะซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งที่ตลาดสดแห่งนี้มีผู้คนอยู่หนาแน่นมากกว่าที่อื่นๆ มีขายของอุปโภคและบริโภคหลากหลายโดยส่วนใหญ่เป็นสินค้าจากประเทศไทยและยังมีสินค้าจากประเทศเวียดนามด้วยเช่น ขนมห่าน กาแฟ และนาฬิกาข้อมือจากประเทศจีน

รูปภาพ 2.8 ใจกลางตลาดสดเมืองซำเหนือ

รูปภาพ 2.9 แม่ค้าขายสาหร่ายน้ำจืด

รูปภาพ 2.10 แม่ค้าขายส้ม แอปเปิ้ล

รูปภาพ 2.11 ชาวบ้านแบกผักสดไปขายที่ตลาด

รูปภาพ 2.12 แม่ค้าขายผักสด

ในตลาดสดแห่งนี้มีขายของป่าและสัตว์ป่าทุกวัน เช่น กวาง อีเห็น ตัวตุ่น หมูป่า เป็นต้น ซึ่ง
 ขึ้นอยู่กับในแต่ละวันชาวบ้านจะจับสัตว์อะไรมาได้ และทางราชการมีกฎเกณฑ์อยู่บ้างในการล่า
 สัตว์ป่าแต่ก็ไม่ได้เข้มงวดมากนักแต่ถ้าเป็นช่วงเทศกาลเข้าพรรษาทางราชการจะเข้มงวดมีการ
 ตรวจจับซึ่งชาวบ้านจะเข้าใจและรู้กันดีในช่วงเข้าพรรษาชาวบ้านจึงไม่จับสัตว์ป่ามาขาย

รูปภาพ 2.13 นกถูกจับมาขาย

รูปภาพ 2.14 ตัวอีเห็นถูกจับมาขาย

ชำเหนือมีโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ของคนในท้องถิ่น 2 แห่ง คือระดับประถมศึกษาและ
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทั้งสองแห่งอยู่ห่างกันประมาณ 500 เมตร และภายในตัวเมืองมี
 ที่ทำการแขวงชำเหนือตั้งโดดเด่นเป็นสง่าอยู่กลางใจเมือง

รูปภาพ 2.15 ที่ทำการแขวงชำเหนือ

ทางด้านฝั่งตรงข้ามอีกฟากถนนมีหอประชุมและลานเอนกประสงค์ซึ่งไม่ใหญ่มากนักไว้สำหรับจัดกิจกรรมของคนในเมืองชำเหนือ เช่น งานแต่งงาน งานปีใหม่ เป็นต้น และใกล้ๆ กันมีสถานีรถโดยสารหลายสายไว้บริการประชาชนเป็นรถโดยสารพัดลมเท่านั้นมีขนาดเล็กและขนาดกลาง รถโดยสารคันที่ผ่านเข้าสู่เมืองหลวงเวียงจันทน์จะมีผู้โดยสารขึ้นต้องโหนตามประตูหน้าหลังหรือขึ้นไปอยู่บนหลังคาแทบทุกคันเพราะเส้นทางเข้าสู่เมืองเวียงจันทน์ต้องผ่านเมืองสำคัญๆ หลายเมือง เช่น หลวงพระบาง เวียงเวียง เป็นต้นอาจเป็นเพราะเหตุนี้จึงทำให้มีผู้โดยสารใช้บริการมาก และที่เมืองชำเหนือยังมีสนามบินซึ่งมีที่ทำการเป็นอาคารเล็กๆ คล้ายบ้านภายในอาคารมีทหารคอยให้บริการผู้โดยสาร เช่น ตรวจตัว ตรวจหนังสือเดินทาง ชั่งน้ำหนักสัมภาระ เก็บสัมภาระขึ้นเครื่อง

รูปภาพ 2.16 จุดตรวจสอบสัมภาระและตัวเครื่องบิน
ภายในอาคารสนามบินเมืองชำเหนือ

รูปภาพ 2.17 ทหารสะพายอาวุธปืนเดินตรวจดูความเรียบร้อยทั้งก่อนเครื่องบินขึ้น- ลง

ทุกครั้งที่เครื่องบินทำการลง – ขึ้น จะมีทหาร 2 คนถือปืนยาวเดินลาดตระเวนตรวจความปลอดภัยก่อนเครื่องบินขึ้นและลงเสมอ ปัจจุบันสนามบินเมืองซำเหนือให้บริการด้วยเครื่องบินโบปัดขนาดเล็ก 14 ที่นั่ง บินทุกๆ วันจันทร์ วันพุธ และวันเสาร์ วันละ 1 เที่ยวบิน เพื่อบริการคนในพื้นที่และคนต่างถิ่นที่ต้องการความสะดวกสบายในการเดินทางเนื่องจากเมืองซำเหนือเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลมากและแวดล้อมไปด้วยภูเขาสูงชันไม่ใหญ่มากมายและเส้นทางคมนาคมยังมีความยากลำบากอยู่และใช้ระยะเวลานาน แต่ผู้โดยสารต้องทำการจองตั๋วเครื่องบินก่อนวันเดินทาง 2 วัน ในกรณีที่เดินทางกลับจากซำเหนือเพราะถ้าเกิดกรณีตัวเต็มจะไม่สามารถสำรองตั๋วได้เพราะโดยส่วนใหญ่คนซื้อตั๋วแล้วจะไม่สละสิทธิ์ และเมื่อมาถึงสนามบินเมืองซำเหนือแล้วผู้เดินทางจากต่างถิ่นจะต้องหารถเพื่อเข้าไปในตัวเมืองซำเหนือเองทั้งนี้ไม่มีรถโดยสารบริการรับส่งที่สนามบินเพราะผู้โดยสารส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่จะมีญาติๆ มารับส่วนคนจากต่างถิ่นมีน้อยหรือบางวันไม่มีเลยจึงทำให้ไม่มีรถโดยสารไว้บริการแต่สามารถขอความช่วยเหลือจากทหารที่ทำงานในสนามบินได้ และพวกเขามีความยินดีที่ได้บริการแขกผู้มาเยือนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น

ปัจจุบันเมืองซำเหนืออุดมไปด้วยสีสันแห่งผ้าทอที่หลากหลายและสวยงามที่มาจากช่างทอฝีมือเยี่ยมจนเป็นที่ยอมรับไปทั่วทั้งดินแดนลาวและต่างแดนทั้งใกล้และไกล และผ้าทอซำเหนือได้กลายเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นประจำเมืองเป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้ชาวเมืองได้เป็นอย่างดี การทอผ้าจึงเป็นอาชีพที่ทำรายได้ที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวซำเหนือ ชาวเมืองจึงทอผ้าเป็นทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม และตารางข้างล่างนี้ได้แสดงให้เห็นถึงจำนวนกลุ่มหัตถกรรมของแขวงต่างๆในสปป.ลาว พ.ศ. 2545–2546 ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมกว้างๆในการรวมกลุ่มทอผ้าของเมืองซำเหนือ

ตาราง 2.2 แสดงจำนวนกลุ่มหัตถกรรมของแขวงต่างๆ ในสปป. ลาว พ.ศ. 2545–2546

ขนาดของการรวมกลุ่ม							
ลำดับ	แขวง	กลุ่มใหญ่		กลุ่มกลาง		กลุ่มเล็ก	
		2002	2003	2002	2003	2002	2003
1	กำแพงนคร เวียงจันทน์	58	65	181	228	1,810	1,870
2	พงสาลี	0	0	0	1	1,565	1,420
3	หลวงน้ำทา	2	2	11	11	485	830
4	อุดมไซ	0	0	12	12	1,546	1,519
5	บ่อแก้ว	0	0	7	7	524	566
6	หลวงพระบาง	0	0	46	54	2,290	1,980
7	หัวพัน	0	0	6	6	427	437
8	ไชยะบุรี	1	2	15	8	1,351	1,510
9	เชียงขวาง	0	0	16	13	1,070	1,093
10	เวียงจันทน์	2	2	79	81	2,718	2,850
11	บอลิคำไซ	7	5	34	39	1,610	1,623
12	คำม่วน	18	21	26	32	1,860	1,787
13	สะหวันนะเขต	11	8	80	57	2,396	2,589
14	สาละวัน	1	1	16	8	1,467	1,302
15	เซกอง	0	0	10	8	403	350
16	จำปาสัก	12	13	55	37	1,989	2,711
17	อัตตะปือ	0	0	7	7	346	240
18	เขตพิเศษไซสมบูน	0	0	3	5	169	197
	รวม	112	119	604	614	24,026	24,874

หมายเหตุ กลุ่มเล็ก จำนวนสมาชิกน้อยกว่า 10 คน

กลุ่มกลาง จำนวนสมาชิก 10 – 99 คน

กลุ่มใหญ่ จำนวนสมาชิกมากกว่า 100 คน

(ที่มา: กระทรวงอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สปป.ลาว อ้างใน <http://www.nsc.gov.la/>: 2003)

ตารางแสดงจำนวนกลุ่มหัตถกรรมของแขวงต่างๆในสปป. ลาว พ.ศ. 2545-2546 แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนการรวมกลุ่มร่วมมือกันประกอบธุรกิจของประชาชนในแขวงต่างๆ ซึ่งเห็นได้ว่าแขวงหัวพันซึ่งเป็นแขวงที่อยู่ของเมืองซำเหนือ ไม่มีการรวมกลุ่มในระบบธุรกิจขนาดใหญ่มีเพียงการรวมกลุ่มในกลุ่มขนาดกลางเพียง 6 กลุ่มเท่านั้น และมีการรวมกลุ่มในกลุ่มขนาดเล็ก 437 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มขนาดเล็กนั้นมีสมาชิกไม่เกิน 10 คน ซึ่งในกลุ่มของหัตถกรรมขนาดเล็กนั้นจะมีศักยภาพการทำธุรกิจน้อยกว่ากลุ่มหัตถกรรมขนาดใหญ่หรือขนาดกลาง ศักยภาพในที่นี้คือการต่อรองราคา ฝ้ายทอในการส่งออกและการรับงานมาผลิต

รูปภาพ 2.18 การทอผ้าของเด็กสาวซำเหนือ
เมืองซำเหนือ แขวงหัวพัน สปป. ลาว

รูปภาพ 2.19 ขั้นตอนการเก็บลายลงบนอุปกรณ์ทอผ้า

รูปภาพ 2.20 ขั้นตอนการเก็บลายลงบนอุปกรณ์ทอผ้า

จากการเข้าพื้นที่ของผู้วิจัยเพื่อทำการเก็บข้อมูลผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการพูดคุยกับผู้หญิงชาเหนือและร่วมสังเกตการณ์ เห็นว่าผู้หญิงมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานมากกว่าผู้ชายซึ่งถือเป็นเรื่องปกติในวิถีชีวิตของพวกเขา ทั้งนี้เนื่องจากผู้หญิงต้องทอผ้าซึ่งการทอผ้าเป็นอาชีพหลักรองมาจากการทำการเกษตรเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวแล้ว ผู้หญิงยังคงต้องทำงานในไร่ ตัดไม้แบกฟืน ถ้ามีเวลว่างจากไร่สวนต้องทอผ้าไว้ขายบางครั้งทอผ้าไปพร้อมกับเลี้ยงลูกเล็กๆ และนอกจากนี้ยังรับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง ผู้ชายจะมีหน้าที่หลักๆ เท่านั้น เช่น การทำไร่และช่วยเหลือในเรื่องที่ต้องใช้แรง เช่น ซ่อมแซมหรือต่อเติมบ้านหรือช่วยเหลืองานในชุมชน เช่น ขนของยกของ เตรียมพื้นที่เพื่อจัดงานต่างๆ และปัจจุบันการทอผ้าได้ปรับเปลี่ยนสถานภาพของผู้หญิงให้สูงขึ้นกว่าแต่ก่อนมากทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ผู้หญิงเป็นแรงงานหลักสำคัญในการหาเงินโดยทอผ้าขายหรือรับจ้างทอผ้า

นอกจากนี้เด็กผู้หญิงชาเหนือและเด็กผู้ชายในปัจจุบันยังคงได้รับการศึกษาในระดับต่ำบางคนไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเนื่องจากฐานะครอบครัวไม่เอื้ออำนวยต้องช่วยครอบครัวทำงาน ซึ่งเหตุนี้ได้ส่งผลให้เด็กสาวชาเหนือต้องออกมาใช้แรงงานตั้งแต่อายุน้อยประมาณ 14-15 ปี โดยส่วนใหญ่จะรับจ้างทอผ้าในหมู่บ้านและทำงานในไร่สวนหรือหาของมาขายในตลาด เช่น ผัก ผลไม้ ของป่า สัตว์ป่า เป็นต้น และอาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้หญิงชาเหนือแต่งงานกันเร็วและมีลูกตั้งแต่อายุยังน้อยโดยส่วนใหญ่อายุประมาณ 16 - 17 ปี ส่วนเด็กผู้ชายไม่ต้องรับผิดชอบครอบครัวมากเท่ากับเด็กผู้หญิงและยังได้เดินทางไปทำงานต่างถิ่นได้ใช้ชีวิตอย่างอิสระเห็นโลกกว้างมากกว่าเด็กผู้หญิง

รูปภาพ 2.21 เด็กผู้หญิงชาเหนือไปจ่ายตลาดตอนเย็น

เด็กหญิงทางขวามือ 2 คน ยังคงนั่งขึ้นที่ทอจากวัฒนธรรมของกลุ่ม
แต่เด็กหญิงทางซ้ายมือ 2 คน นั่งขึ้นที่ตัดมาจากผ้าทอโรงงานที่มีลวดลายสีสันแปลกตา

สรุป

ในบทที่ 2 เป็นการนำเสนอเรื่องข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจเริ่มแรก

ส่วนที่ 1

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน เป็นประเทศที่ไม่มีเส้นทางออกทะเล หรือ Land Lock Country ประชากรโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ ส่วนที่เหลือนับถือศาสนา คริสต์ และ อิสลาม มีภาษาประจำชาติ คือ ภาษาลาว

สภาพเศรษฐกิจลาวประสบปัญหาการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศอย่างมาก รัฐบาลได้กำหนดมาตรการจำกัดสินค้าหรือกีดกันสินค้าฟุ่มเฟือย ดังนั้นความต้องการสินค้าของตลาดลาวจึงเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

ระบบการเงินธนาคารของลาวประกอบด้วย ธนาคารแห่งชาติ (State Bank of the Lao PDR) ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ 8 แห่ง ธนาคารพาณิชย์ร่วมกับต่างประเทศ 2 แห่ง และธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ 7 แห่ง โดยเป็นธนาคารพาณิชย์ของไทย 6 แห่ง และธนาคารพาณิชย์ของมาเลเซีย 1 แห่ง

และข้อมูลเมืองซำเหนือให้รู้ถึงความเป็นมาตั้งแต่อดีตรวมถึงการรวมกลุ่มหัตถกรรมของแขวงหัวพันซึ่งเป็นที่อยู่เมืองซำเหนือ

ส่วนที่ 2

สมัยก่อนเป็นที่อยู่ของกลุ่มขบวนการปฏิวัติลาวในสมัยต่อสู้กษัตริย์เพื่อต่อต้านต่างชาติที่เข้ามารุกราน เมืองซำเหนือเป็นเมืองเล็กๆ ตั้งอยู่ในหุบเขาที่สลับซับซ้อนมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์อย่างมาก มีเนื้อที่ทั้งหมด 16,500 ตารางกิโลเมตร มีพลเมืองประมาณ 226,000 คน ประชาชนโดยส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่ายมีอาชีพทำไร่และทอผ้า ซึ่งผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ และแขวงหัวพันที่อยู่ของเมืองซำเหนือไม่มีการรวมกลุ่มในระบบธุรกิจขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลแต่ก็ยังมีการรวมกลุ่มอยู่ ซึ่งมีเพียงการรวมกลุ่มในกลุ่มขนาดกลางเพียง 6 กลุ่มเท่านั้น และมีการรวมกลุ่มในกลุ่มขนาดเล็ก 437 กลุ่มซึ่งกลุ่มขนาดเล็กนั้นมีสมาชิกไม่เกิน 10 คน